

Naar een toekomstbestendige financiering van cultureel AV-aanbod

Carlo Vuijsteke (IDEA Consult)

Prof. Dr. Tim Raats (SMIT/VUB)

25 september 2026

Filmpolitieke bijeenkomst,
Nederlands Film Festival

Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek

Ontwikkelen van een herbruikbare onderzoeksaanpak

- Meer inzicht in (ontwikkelingen) in het **financieringslandschap**, en in het **internationale speelveld**
- Belangrijkste kansen en knelpunten voor het publieke **financieringsbeleid** voor NL cultureel AV-aanbod

Uitvoering van een eerste editie van het onderzoek

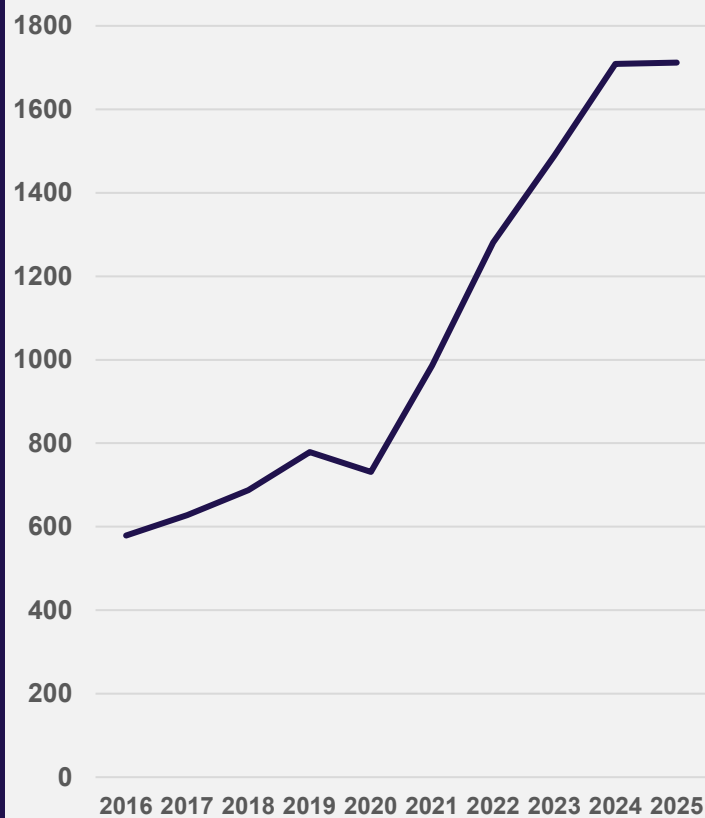
- **Vergelijking** met andere landen
- **Aanbevelingen** voor het financieringsbeleid in NL
- **Reflectie** op het functioneren van de onderzoeksaanpak

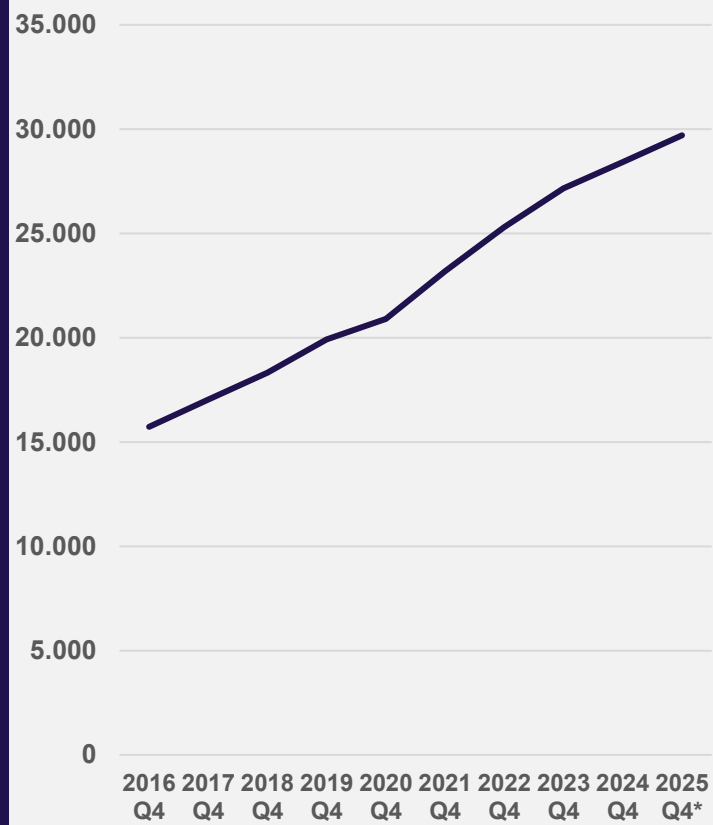
Het Nederlandse AV-ecosysteem: markt en aanbod

Een sector die groeit

Inkomsten uit NL AV- markt stijgen

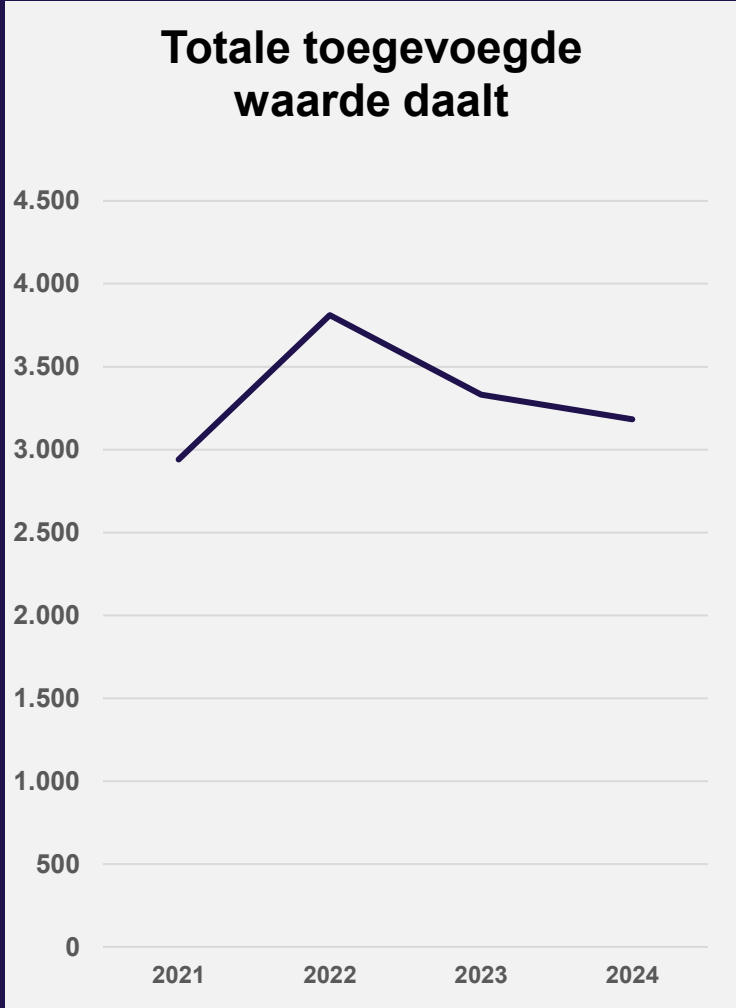
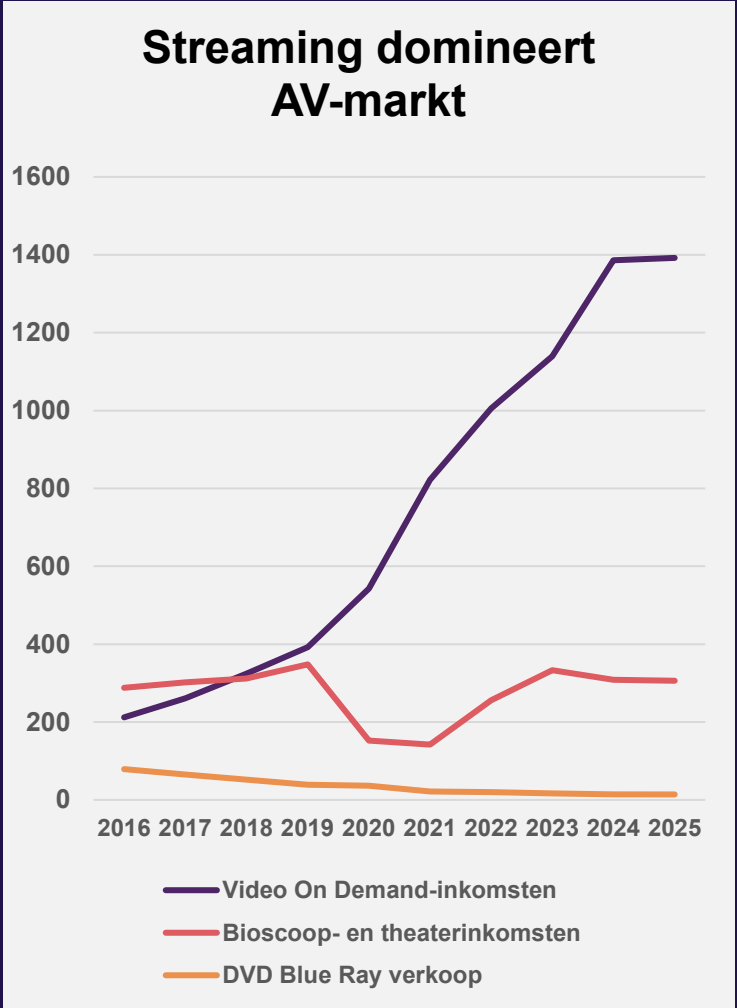
Aantal bedrijven stijgt

Totale netto-omzet stijgt

Maar groei betekent niet automatisch een gezond en evenwichtig ecosysteem

Gefragmenteerde markt

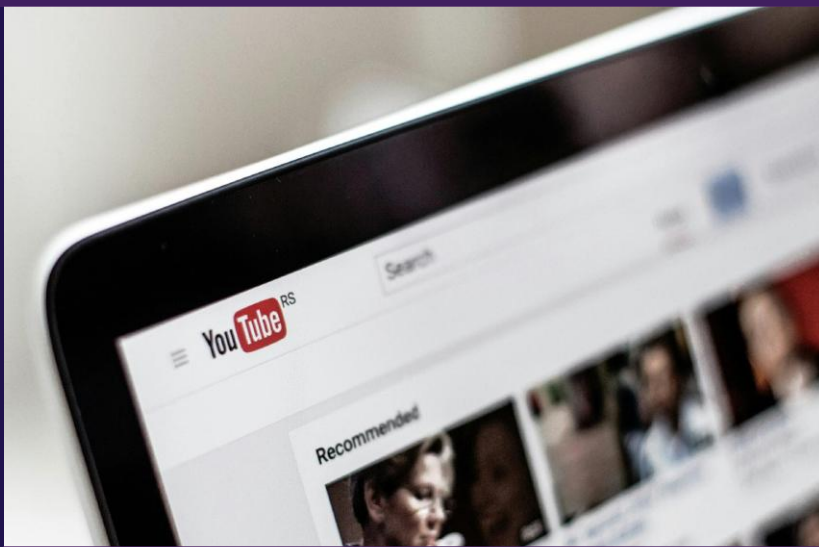
Gefragmenteerd beleid

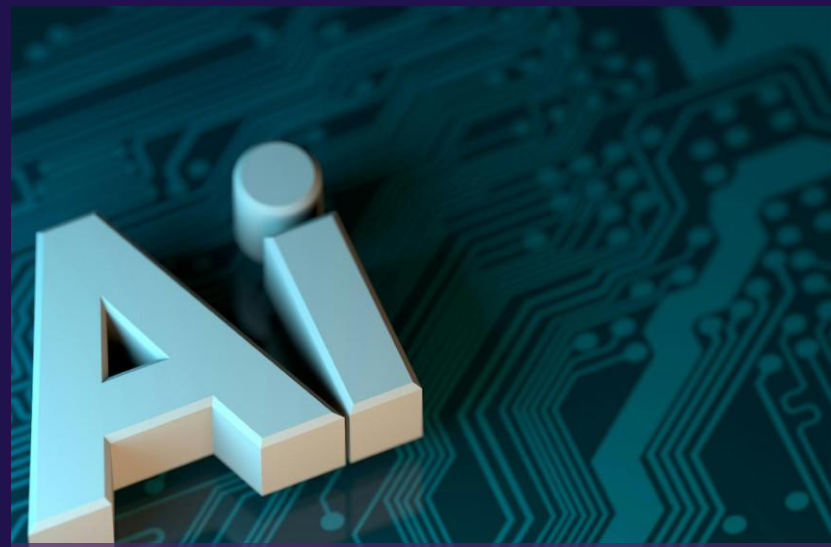
Hoge productie aantallen

Veranderende strategieën streamers

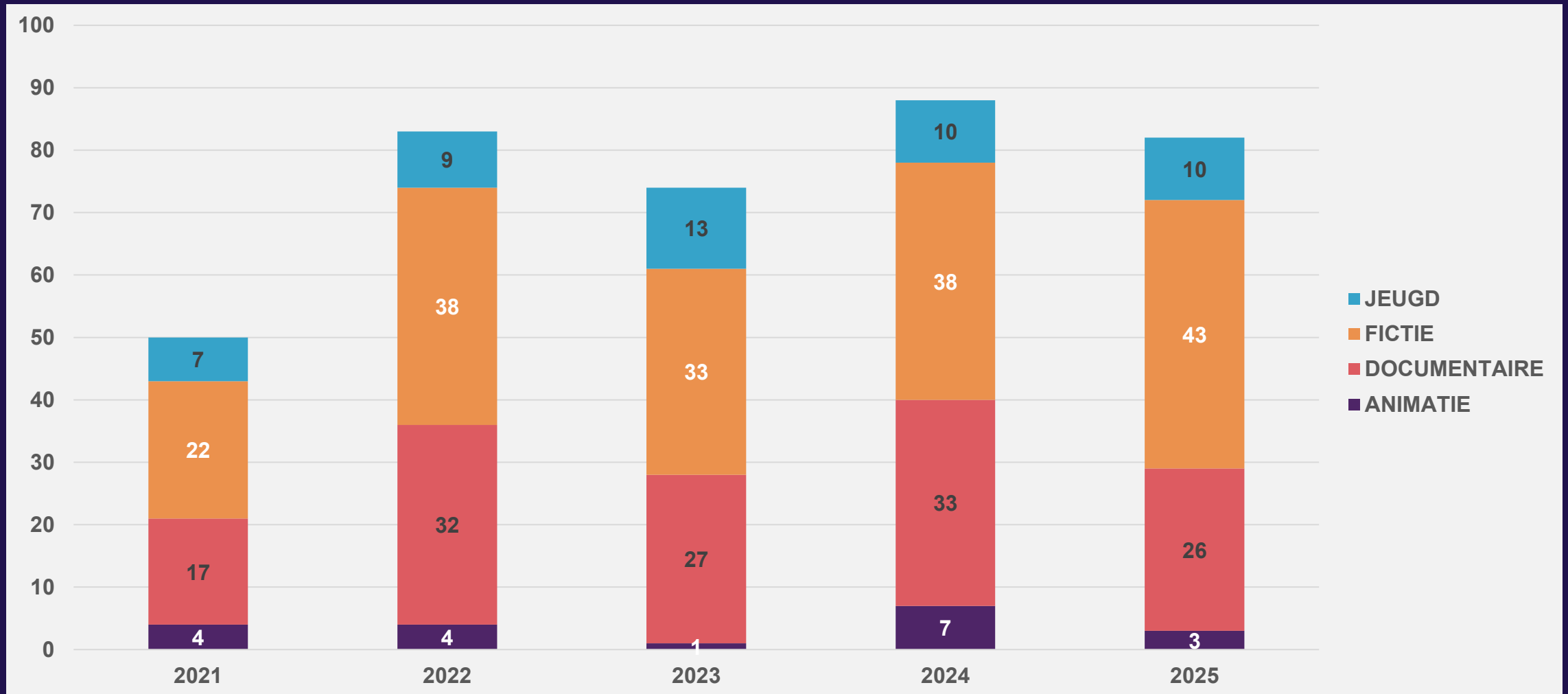

Videoplatformdiensten dominant

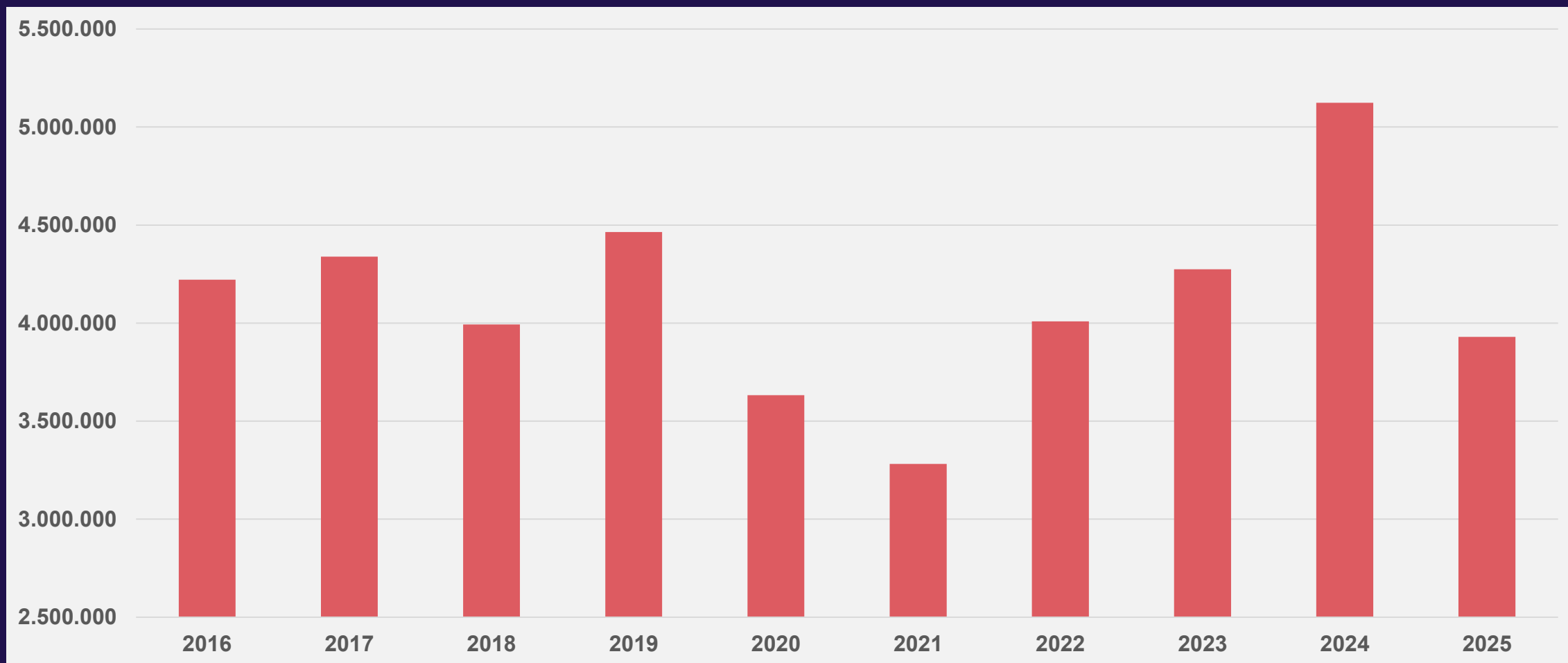

AI als game changer

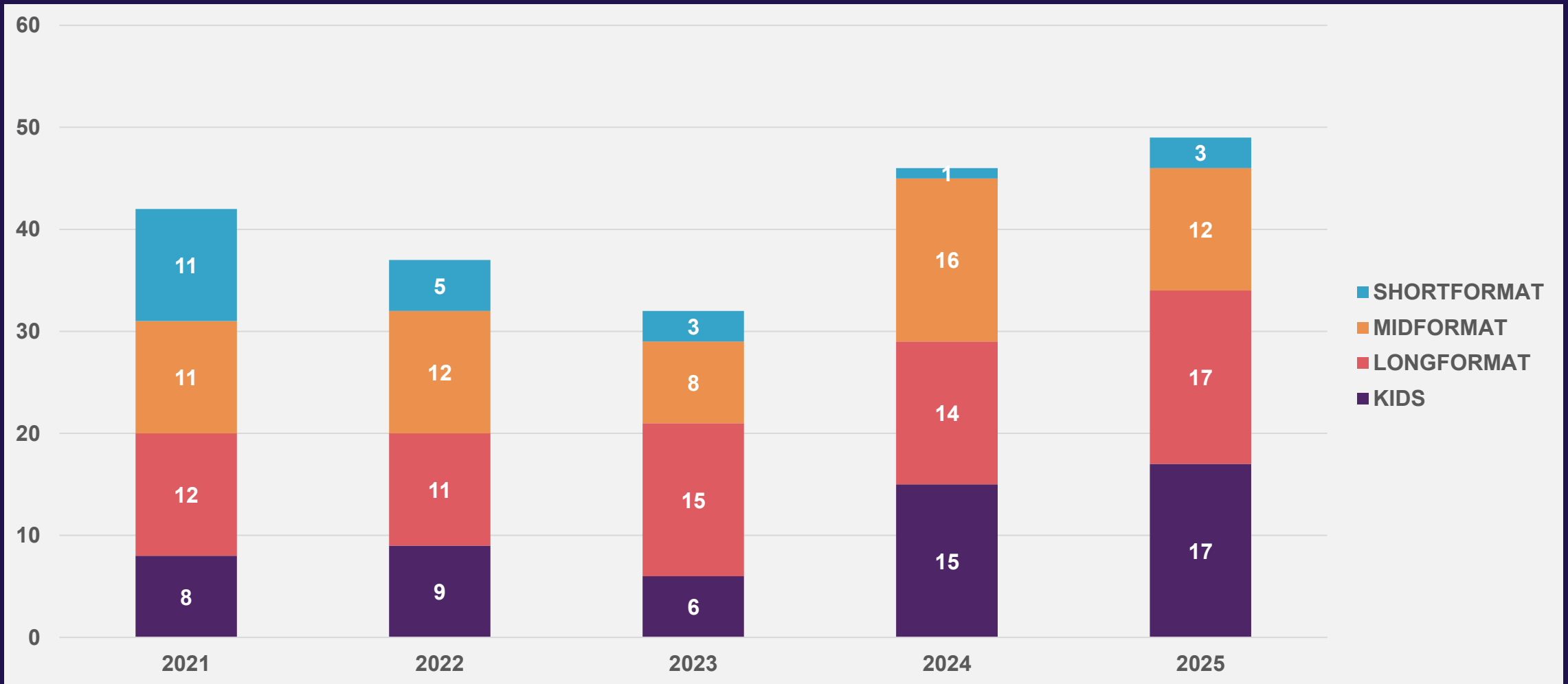
Jaarlijks groot aantal bioscoopreleases

Publieksbereik van Nederlandse films sterk afhankelijk van beperkt aantal titels

Groot aantal fictieseries, met spreiding over high-end en andere formats

Uitdagingen voor de financiering van cultureel AV-aanbod

1. Financiering onder druk door stijgende productiekosten

- Stijging door inflatie en stijgende energiekost
- Stijging personeelskost
- Professionalisering van de sector en fair pay-richtlijnen

Stijging zorgt NIET voor evenredige correctie in budgetten.

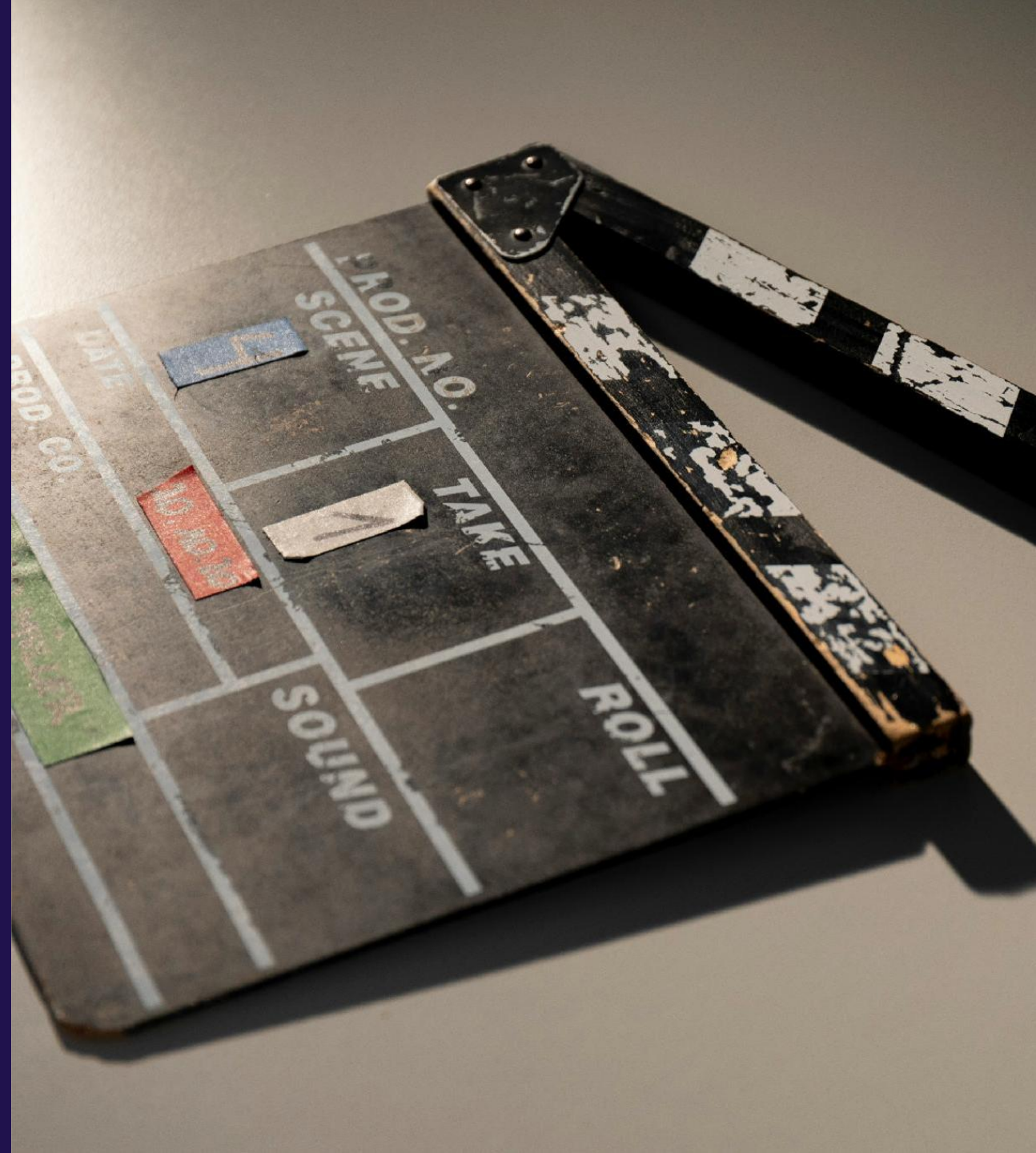

Aanbevelingen

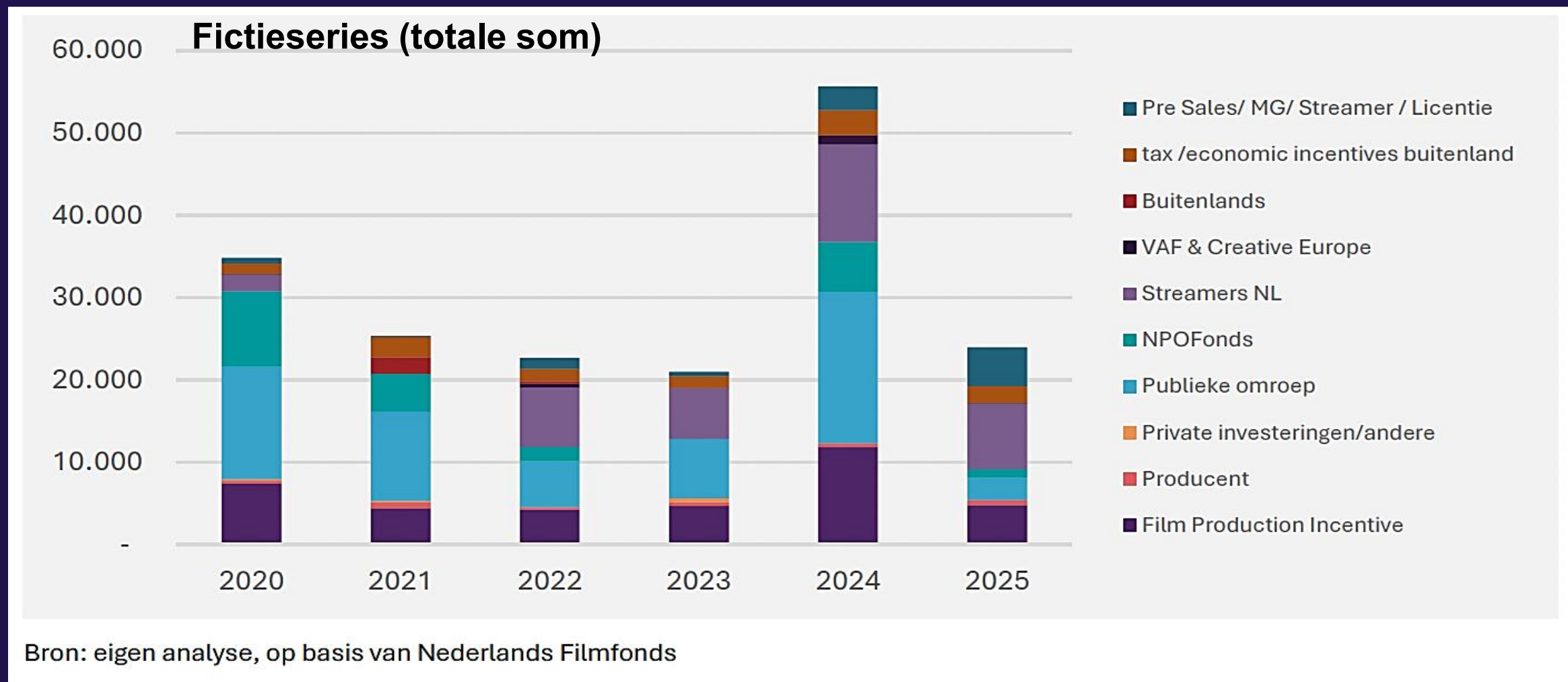
- Laat **publieke ondersteuning** meestijgen met stijgende productiekost
- Niet alleen méér aanbod, maar onderscheidend, **voldoende gefinancierd** en **zichtbaar** aanbod
- Versterk de **randvoorwaarden** om tot dit AV-aanbod te komen:
 - Prioriteit voor **crossover** titels;
 - Zorg dat **het voldoende loont** voor producenten om maximaal op een productie in te zetten;
 - Zet maximaal in op **ontwikkeling** en meer aandacht voor **zichtbaarheid**

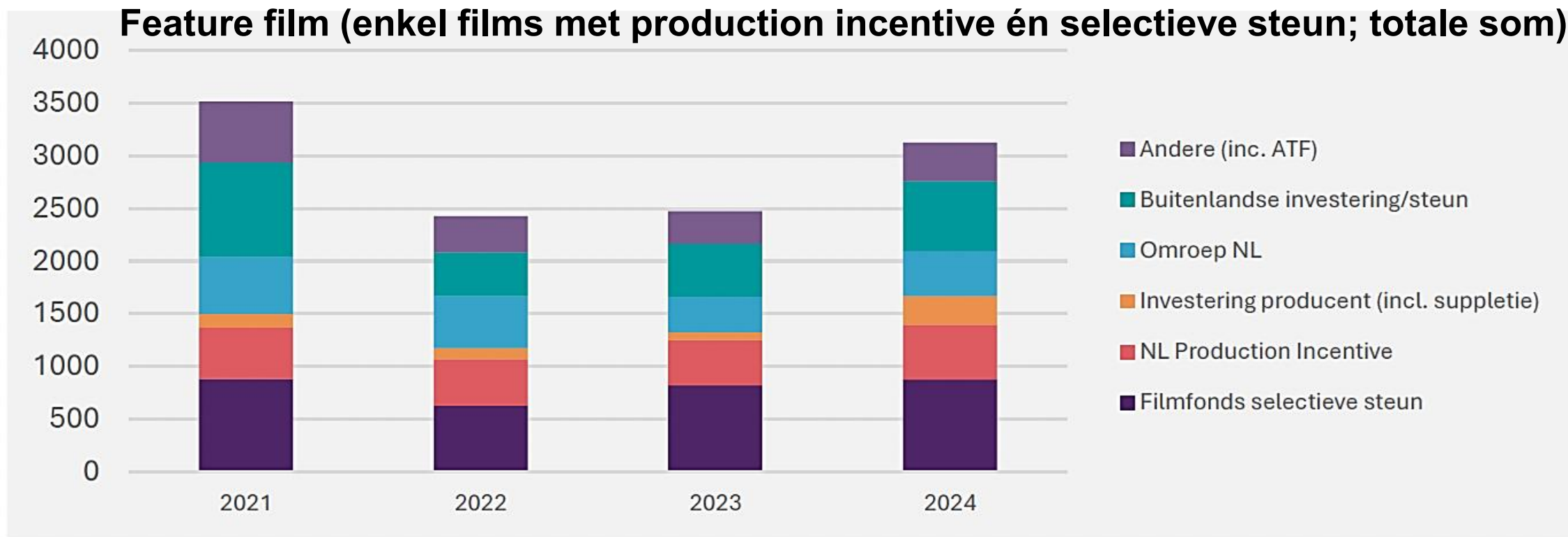
2. Een uitdagende en complexe financieringspuzzel

Druk op en toenemende onzekerheid betrokken financiers

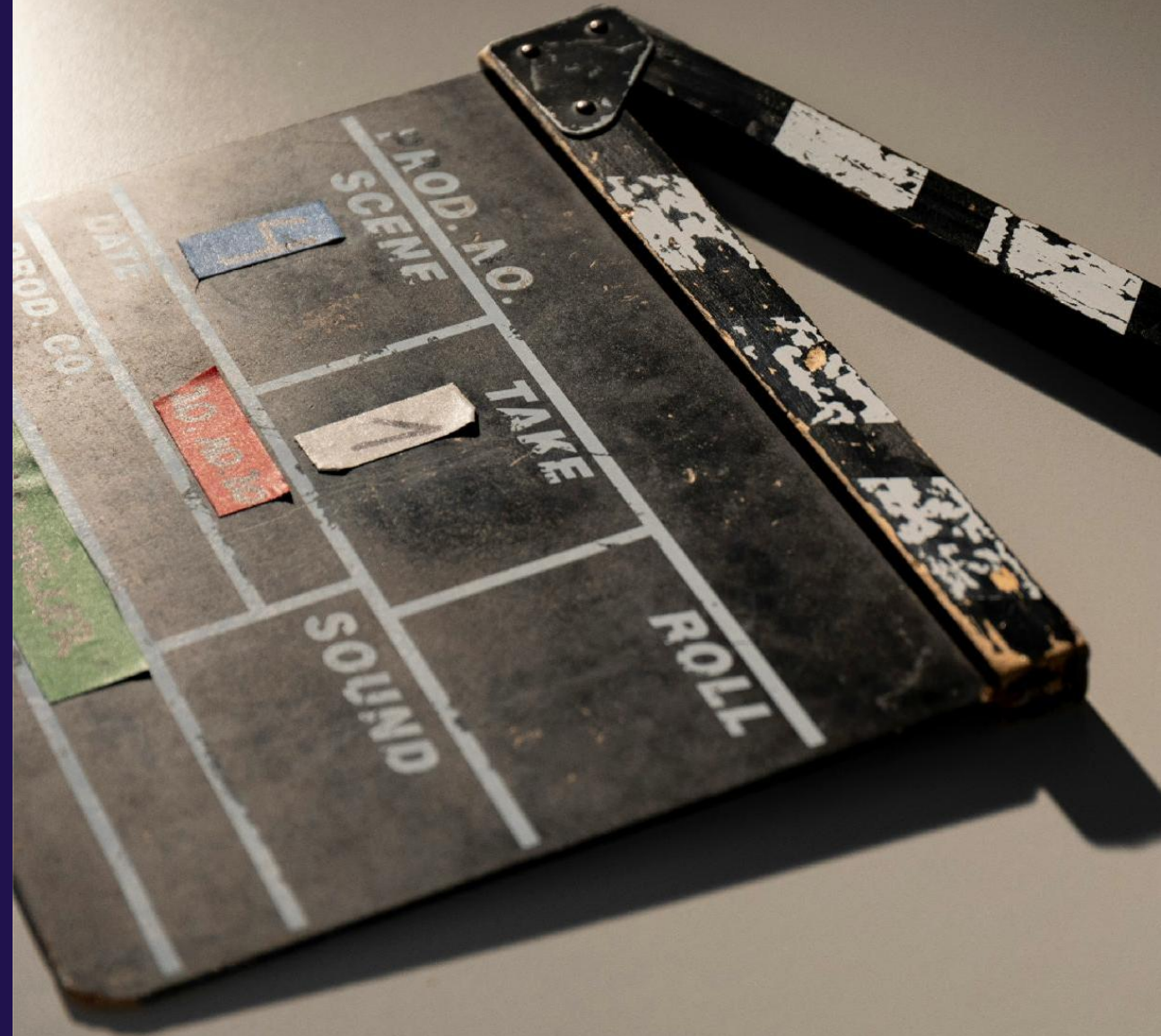
Druk op en toenemende onzekerheid betrokken financiers

Bron: eigen analyse op basis van Nederlands Filmfonds

Aanbevelingen

- Pak belemmeringen in de **stapeling** van financiering aan door meer **samenhang** van het **instrumentarium**
- Bevestig **voorspelbaarheid** van de Production Incentive als economische maatregel
- **Monitor** nauwgezet de opbrengsten van de nieuwe investerings-verplichting zodat voldoende kansen bestaan voor **stapeling** van financiering bij cultureel AV-aanbod
- Verduidelijk de rol van de publieke omroep binnen **publiek-private samenwerkingen** en bevorder proportionele en transparante rechten- en exploitatieafspraken tussen de NPO en andere financierende partijen

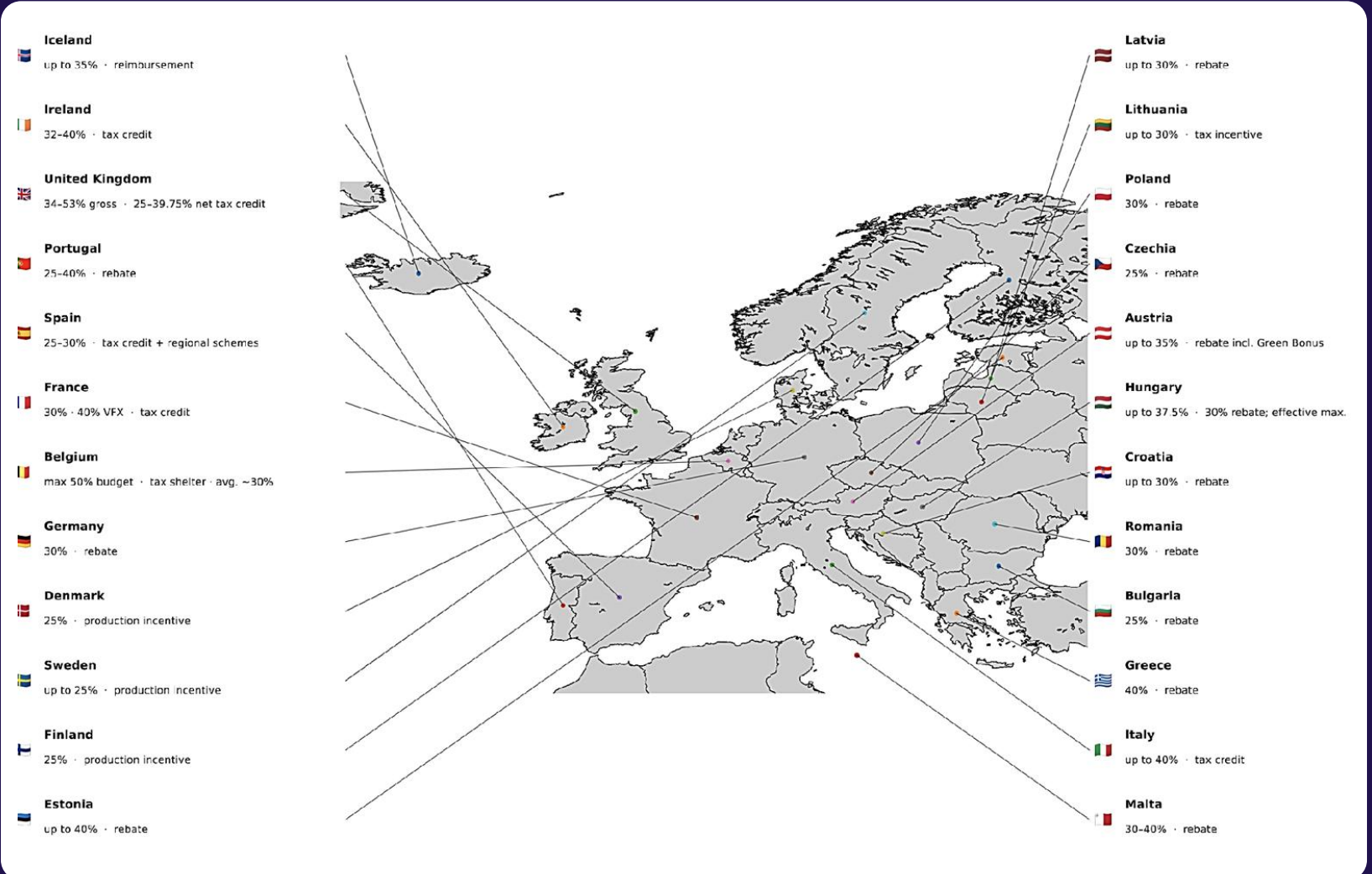
3. Geen instrumenten om privaat kapitaal aan te trekken

EU-Vergelijking

Verschillende omliggende Europese landen beschikken over fiscale stimulansen om privaat kapitaal aan te trekken.

20+ Landen

Actieve tax shelters, rebates of tax credits tot 50%.

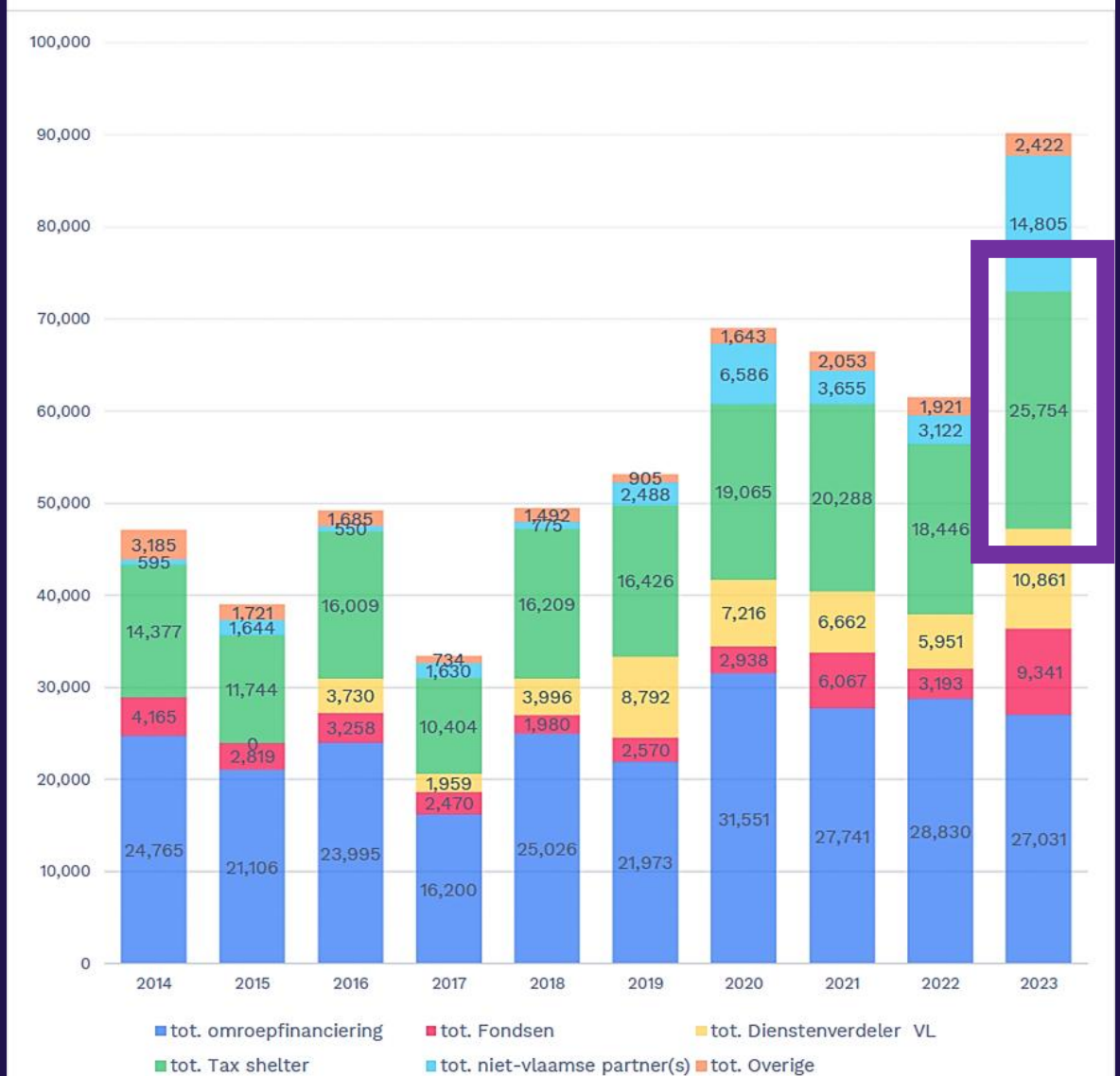

overzicht: shelters, rebate, credit EU (excl. ec fondsen en regionale fondsen). Bron: auteurs, op basis van EAO en nationale fondsen

Beperking op 3 niveaus:

- **Productiekost** blijft gemiddeld een stuk beperkter;
- **Nederland** als productie- en investeringsland **minder aantrekkelijk** voor internationale producties;
- **Zorgt** dat producenten een deel van de **investering** in het **buitenland** gaan realiseren.

Financiering van fictieseries (Bron: imec-SMIT voor Mediapunt)

Aanbevelingen

- Onderzoek de invoering van een **aanvullend fiscaal instrument** dat helpt om:
 - de **internationale concurrentiepositie** van de Nederlandse sector te versterken, en,
 - productie- en investeringsactiviteiten te **behouden en aan te trekken**, en,
 - een duurzame financieringsbasis te stimuleren voor een sterk, divers en zichtbaar cultureel audiovisueel aanbod

4. Spanningsveld tussen culturele en economische ambities

Aanbevelingen

- **Verduidelijk beleidskeuzes** en concrete prioriteiten in de verhouding tussen **culturele** en **economische** ambities:
 - Maak expliciet of economische ambities ondersteunend zijn aan de culturele doelen, of ook een doel op zich zijn en vertaal dit naar heldere doelen en keuzes in het financieringsinstrumentarium.

Slotconclusie

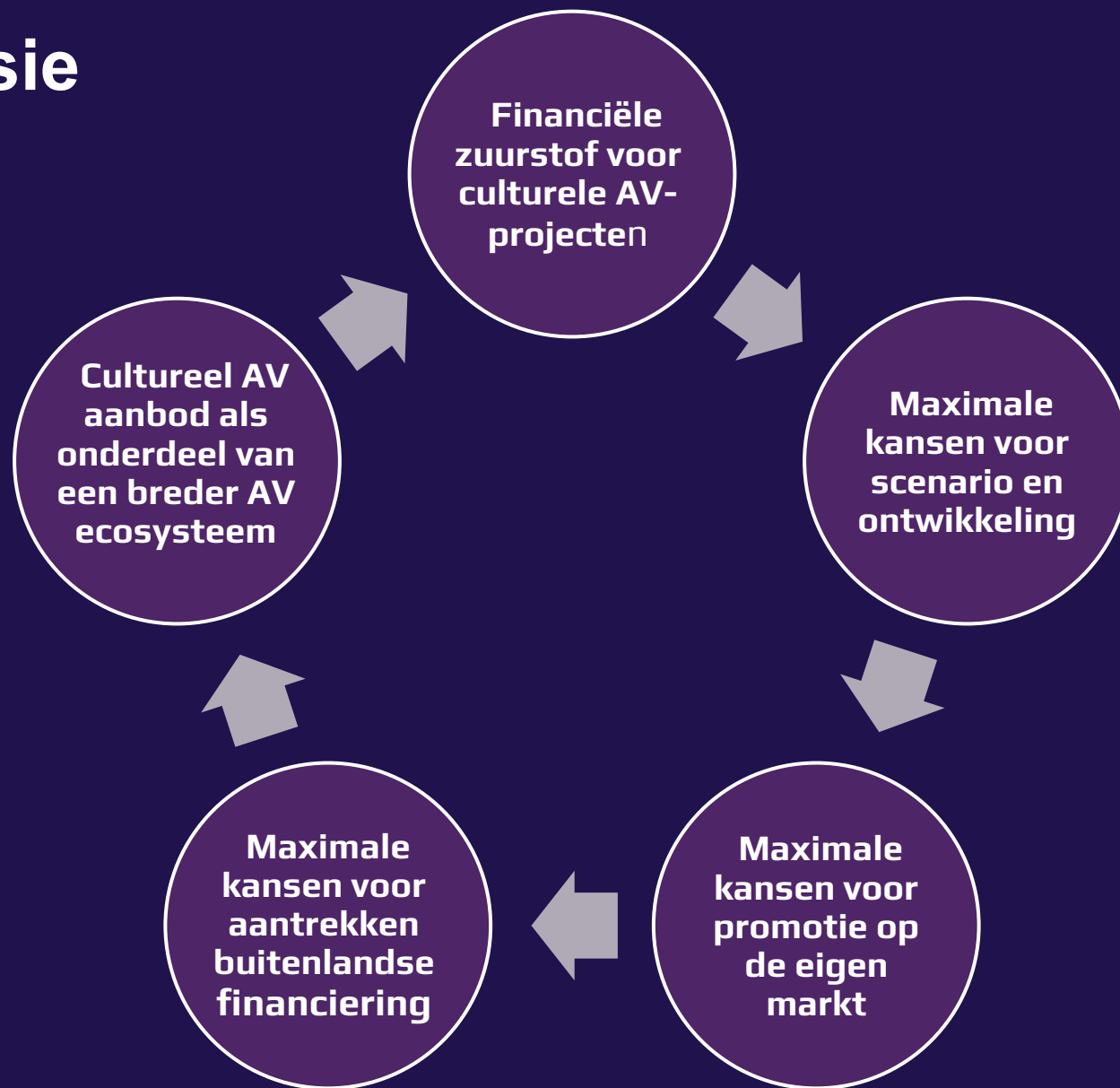
Slotconclusie

- Nederland beschikt over een rijk, divers en professioneel audiovisueel **ecosysteem** dat veel cultureel AV-aanbod voortbrengt.
- De uitdaging ligt niet in méér produceren, maar in het creëren van voldoende financiële zuurstof om het cultureel AV-aanbod **financieel houdbaar, divers, zichtbaar** en (inter)nationaal relevant te houden.

Door:

- het bestaande instrumentarium te **optimaliseren**;
- **Proportionele afspraken** over aanspraken op rechten om bijdragen van marktpartijen te kunnen combineren;
- Introductie van een **aanvullend fiscaal instrument** te onderzoeken om privaat kapitaal te mobiliseren.

Slotconclusie

www.ideaconsult.be

smit.research.vub.be